

LIETUVOS VALSTYBĖS ISTORIJS ARCHYVAS

UŽNERIO PILIES TEISMAS

ЗАВИЛЕЙСКИЙ ГРОДСКИЙ СУД

FONDAS NR. 144 (SA)

APYRAŠAS NR. 1

**UŽNERIO APSKRITIES PILIES TEISMO 1795-1802 M. TVIRTINAMŲJŲ, EINAMŲJŲ
REIKALŲ AKTŲ IR DEKRETŲ KNYGŲ ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ**

**ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ К АКТОВЫМ КРЕПОСТНЫМ, ПОТОЧНЫМ И ДЕКРЕТОВЫМ
КНИГАМ ГРОДСКОГО СУДА ЗАВИЛЕЙСКОГО УЕЗДА ЗА 1795-1802 ГГ.**

Vyriausiasis archyvistas

Aleksandr Baniusevič

Vilnius, 2025 m.

ĮVADAS

Vienas iš pagrindinių veiksnių, paskatinskių sudaryti šias asmenvardžių ir vietovardžių rodykles buvo tai, kad Lietuvos valstybės istorijos archyve (toliau – LVIA) pagal Lietuvos respublikos ir užsienio šalių piliečių prašymus ir užklausimus jau kelis dešimtmečius yra vykdomi teminiai istoriniai paklausimai, genealoginiai tyrinėjimai ir bajorystę patvirtinančių dokumentų paieška.

Taigi abėcėlinių asmenvardžių ir vietovardžių rodyklių sudarymas LVIA darbuotojams yra viena iš svarbių veiklos sričių, kuri žymiai palengvina istoriniams ir genealoginiams tyrinėjimams reikalingų teisinių aktų paiešką, taupo archyvarų darbo laiko sąnaudas, lavina jų profesinius įgūdžius. Vaizdžiai rodyklių sudarymo svarbą ir reikšmę apibūdino 1852-1915 m. veikusio Vilniaus centrinio Senųjų aktų archyvo direktorius Nikita Gorbačevskis kuris dažnai teigėdavo, kad „be rodyklių senųjų aktų archyvai esą akli ir nebylūs“.

2013 m. LVIA buvo sudarytas Senųjų aktų komplekso fondams priklausančio Užnerio pilies teismo fondo Nr. 144 (SA) apyrašas Nr. 1. Pilies teismas buvo pirma instancija, nagrinėjusi bajorų baudžiamąsias bylas. Pagal Lietuvos Statutą, juridiškai galiojusį Rusijos imperijos aneksuotoje LDK teritorijoje iki 1831 m., tai buvo bylos dėl bajorų dvarų užpuolimų, išžaginiųų, apiplėšimų, vagysčių, sukčiavimo, dokumentų klastojimo, padegimų, bajoro sužeidimo arba nužudymo.

Prieš pradėdant rengti asmenvardžių ir vietovardžių rodykles šiam fondui buvo susipažinta su publikuotų Lietuvos Metrikos knygų rodyklėmis, kurios sudarytos dokumentų originalo (rusėnų arba lenkų) kalbomis. Rodykles Užnerio pilies teismo aktams taip pat buvo nutarta parengti originalo (lenkų) kalba, taip siekiant išvengti asmenvardžių ir vietovardžių iškraipymų bei netikslumų.

2025 m. LVIA buvo sudaryta asmenvardžių rodyklė penkioms Užnerio pilies teismo fondo Nr. 144 (SA) apyrašo Nr. 1 byloms Nr. 1-5 (I. Sprogio Senųjų aktų katalogo Nr. 6399-6403), kurių dokumentų chronologinės ribos apima 1795-1802 m. Šios bylos pavadintos tvirtinamųjų, einamųjų reikalų aktų ir dekretų (teismo sprendimų) knygomis. Jos turi vidaus dokumentų registrus, sudarytus dar XIX a. pr.

Užnerio pilies teismo tvirtinamųjų aktų knygose yra daug su privačia nuosavybe susijusių teisinių aktų - tai testamentai, nekilnojamojo arba kilnojamojo turto pirkimo–pardavimo arba keitimo sutartys; dovanojimo raštai, paskolos, ir kt. Taip pat čia įrašyti valstybinės reikšmės dokumentai (seimo pasiuntinių instrukcijos, seimelių nutarimai, karaliaus universalai, privilegijos ir kt.). Šie įrašai pilies teismo knygose turėjo tokią pat juridinę galią, kaip ir notarine forma patvirtinti dokumentai.

Svarbią informaciją suteikia Užnerio apskrities įvairių bajorų giminių kilmės patvirtinimo aktai, kurių lyginant su kaimyninės Breslaujos apskrities žemės teismo tokio pat pobūdžio dokumentais rasta santykinai nedaug.

Einamųjų reikalų aktų knygas sudaro skundai, pareiškimai, šaukimai į teismą, vaznių (teismo anstolių) liudijimai apie šaukimų į teismą įteikimą, nukentėjusiųjų žaizdų apžiūros aktai (obdukcijos) ir kt. Dekretų knygoje įrašyti nagrinėjamų kriminalinių bylų turinys, eiga ir skelbiami teismo nuosprendžiai.

Užnerio pilies teismo dokumentuose yra minimi šioje apskrityje gyvenę įvairių luomų gyventojai: bajorai ir jų šeimų nariai, teismų ir valdžios įstaigų pareigūnai, kariškiai, dvasininkai, pirkliai, miestiečiai, amatininkai, valstiečiai, žydai ir kt. Įrašai teismo aktuose atspindi įvairių bajorų giminių: Abramovičių, Arcimovičių, Bukovskių, Čechovičių, Dmochovskių, Korsakų, Kozielių, Kovzanų, Malickių, Morikonų, Rokickių, Smigielskių, Vavžeckių, Zablockių ir kt. socialinę-ekonominę padėtį ir teisinės kultūros lygį.

Pilies teismo dokumentuose tai pat yra užfiksuoti dvarininkams priklausę privačios nuosavybės objektai: žemės sklypai, dvarai, palivarkai, kaimai, užusieniai, vienkiemiai, ganyklos, pievos, dykros, kilnojamojo turto inventoriai, valstiečių ir tarnų sąrašai. Teisių į valdomą turtą patvirtinimo aktai bajorams buvo reikalingi kaip įrodymai vykstant teisiniams ginčams, taip pat pateikiami sprendžiant įvairius klausimus Rusijos imperijos valdžios įstaigose.

Savaime suprantama, kad dažniausiai pilies teismo aktuose yra minimi jo pareigūnai: teisėjai, raštininkai ir jų pavaduotojai regentai, instigatorius (prokuroras), advokatai, vazniai (teismo anstoliai), kadangi jie vedė teismo procesą, sudarinėjo juridinius aktus ir vykdė teisingumą.

Asmenvardžių rodyklę Užnerio pilies teismo byloms sudaro lentelės, kuriose lenkų abėcėlės tvarka įrašyti 14272 asmenvardžiai. Ją sudarant buvo skaitomas kiekvienas bylos lapas, iš kurio išrašinėjami ten minimų asmenų vardai, pavardės, titulai, pareigybės.

Asmenvardžių rodyklės lentelė padalinta į tris stulpelius. Pirmame stulpelyje lenkų kalbos vienaskaitos arba daugiskaitos vardininko linksniu įrašyti: asmens pavardė, vardas, luomas, užimamos pareigos, titulas, pvz: *Sadowski Józef, skarbnikowicz oszmiański; Mirski Michał, podczaszy braslawski; arba Kurkowscy, miecznikowie witebscy; Bukowscy, stolnikowie parnawscy.*

Ne apie kiekvieną asmenį dokumentuose galima rasti išsamią informaciją. Kartais trūksta vardo, pareigybės ar titulo ir šie ypatumai atsispindi sudarytoje rodyklėje. Tais atvejais, kai tų pačių asmenų pavardės tame pačiame dokumente buvo rašomos skirtingai, tuomet laužtiniuose skliaustuose rodyklės parengėjo yra pateiktos kelios tokios pavardės parašymo formos, pvz: *Dąbrowski [Dombrowski] arba Czerayski [Czereyski].*

Dvigubos pavardės buvo įrašomos dviejose asmenvardžių rodyklės vietose: pagal pagrindinę pavardės dalį ir pagal prievardį, pvz: *Koziell- Poklewski, Poklewski-Koziell.*

Ištekėjusių moterų asmenvardžiai išrašyti pilnai, kaip jie užrašyti dokumentuose, nurodant mergautinę, o taip pat jos pirmo vyro pavardę., pvz: *Balcewiczowa Krystyna z Mikuliczów, wcześniej Grużewska, starościna łoyciewska.*

Šalia kiekvieno asmenvardžio antrame rodyklės lentelės stulpelyje įrašyti fondo Nr. 144 apyrašo Nr. 1 bylų ir I. Sprogio Senųjų aktų katalogo numeriai. Trečiame lentelės stulpelyje nurodyti dokumento lapai byloje.

Vietinių tyrinėtojų patogumui taip pat sudarytas asmenvardžių rodyklėje panaudotų senosios lenkų kalbos terminų žodynas.

Neįskaitomos pavardės ir vardai į rodyklę nebuvo įtraukiamos, kad neklaidinti tyrinėtojų.

Aiškliai su gramatinėmis klaidomis tekste parašyti asmenvardžiai buvo taisomi. Rodyklės parengėjo įterpti atskiri žodžiai ar raidės spausdinami laužtiniuose arba lenktiniuose skliaustuose.

Sudarant šią rodyklę buvo vadovaujama Lietuvos Metrikos ir kitų istorinių rašytinių šaltinių leidybos metodiniais nurodymais ir praktika. Asmenvardžių rašyboje taikytos kaip senosios taip ir dabartinės lenkų kalbos normos ir taisyklės.

Informacijos ir sklaidos skyriaus

vyriausiasis archyvistas archyvistas

Aleksandr Baniusevič

ВВЕДЕНИЕ

Основным стимулом для составления именного и географического указателей явилось то обстоятельство, что уже несколько десятилетий в Литовском государственном историческом архиве (ЛГИА) по заявлениям и запросам граждан Литовской республики и иностранных государств проводятся тематические исторические и генеалогические исследования и розыск документов, подтверждающих дворянское происхождение.

Исходя из этого, для работников исторического архива составление именных и географических указателей является одним из важных направлений их деятельности. Указатели заметно облегчают розыск нужных для исторических и генеалогических исследований документов, экономят затраты рабочего времени архивистов, а их составление повышает их профессиональные навыки. Особое значение и ценность указателей неоднократно подчеркивал директор Виленского центрального архива древних актов - учреждения для сбора и хранения документов Великого княжества Литовского (далее ВКЛ), существовавшего в период с 1852 по 1915 год, Никита Иванович Горбачевский. Он утверждал, что архивы древних актов без указателей „остаются глухими и слепыми“.

В 2013 г. в ЛГИА была составлена опись № 1 фонда № 144 „Завилейский гродский суд“, принадлежащего комплексу фондов Древних актов. Гродский суд был низшей инстанцией, рассматривавшей уголовные дела шляхты. Согласно Литовскому Статуту, действовавшему в Российской империи на аннексированной ею территории ВКЛ до 1831 г., гродский суд рассматривал дела о набегах на дворянские имения, изнасилованиях, грабежах, кражах, мошенничестве, подделке документов, убийстве или ранении дворянина и пр.

Прежде чем приступить к составлению именного и географического указателей были изучены указатели изданных книг Литовской Метрики, которые составлены на языках оригиналов (западнорусском и польском). Указатели к актам Завилейского гродского суда было решено также составить на языке оригинала (польском), чтобы избежать искажения имён, фамилий и названий местностей.

В 2025 г. в ЛГИА был составлен именной указатель к пяти делам № 1-5 (каталог И. Спрогиса № 6399-6403) описи № 1 фонда № 144 „Завилейский гродский суд“, хронологические рамки документов которых охватывают 1795-1802 гг. Эти дела были названы актовыми крепостными, поточными и декретовыми книгами. Они имеют внутренние описи документов, составленные ещё в начале XIX века.

В актовых крепостных книгах Завилейского гродского суда имеется много юридических актов, касающихся частной собственности – это завещания, акты купли-продажи недвижимого и движимого имущества, дарственные грамоты, облигационные

записи и др. Также в эти книги вносились документы государственного значения (инструкции послам на сейм, решения сеймиков, королевские универсалы, привилегии и пр.). Записи, внесённые в гродские книги, имели силу актов, заверенных нотариусом.

Важную информацию несут в себе акты о признании дворянского происхождения разным родам шляхты Завилейского уезда, которых в сравнении с такого же вида документами земского суда соседнего Браславского уезда, обнаружено относительно немного.

В поточные книги вносились жалобы, заявления, вызовы в суд, свидетельства возных о вручении вызовов в суд, обдукции и пр. В декретовых книгах излагались суть и процесс рассматриваемых уголовных дел и выносились по ним судебные решения.

В документах гродского суда упоминаются жители разных сословий, проживавшие на территории Завилейского уезда: дворяне и члены их семей, чиновники судебных и государственных институций, военные, священники, купцы, мещане, ремесленники, крестьяне, евреи и др. Записи в судебных актах отражают социально-экономическое положение и уровень правовой культуры разных дворянских родов: Абрамовичей, Арцимовичей, Буковских, Чеховичей, Дмоховских, Корсаков, Козеллов, Ковзанов, Малицких, Морикони, Рокицких, Смигельских, Вавжецких, Заблоцких и др.

В документах гродского суда также зафиксированы принадлежавшие помещикам объекты частной собственности: земельные участки, имения, фольварки, застенки, деревни, хутора, пастбища, луга, пустоши, инвентари движимого имущества, списки крестьян и слуг. Акты подтверждения прав на имущество дворянам были нужны в судебных разбирательствах, а также представлялись для решения разных вопросов в государственные учреждения Российской империи.

Само собой разумеется, что в актах гродского суда чаще всего упоминаются его чиновники: судьи, писари и их помощники регенты, инстигатор (прокурор), адвокаты, возные (судебные приставы) потому, что они вели судебный процесс, составляли юридические акты и вершили правосудие.

Именной указатель к делам Завилейского гродского суда состоит из таблиц, в которые в порядке польского алфавита внесены 14272 фамилии и имена. В процессе работы при составлении данного указателя читался каждый лист дела и выписывались все имена, фамилии титулы, должности, которые там упоминались.

Таблица именного указателя разделена на три колонки. В первой колонке на польском языке в именительном падеже единственного или множественного числа вписаны: фамилия и имя лица, сословие, должность, титул, например: *Sadowski Józef, skarbnikowicz oszmiański*;

Mirski Michał, podczaszy brasławski; или Kurkowscy, miecznikowie witebscy; Bukowscy, stolnikowie parnawscy.

Не о каждом лице в документах можно найти подробную информацию. Иногда в тексте не указаны его имя, должность или титул и эти особенности отражены в указателе. Часто фамилия одного и того же лица в одном и том же документе были написаны по-разному, тогда в указатель его составителем вносились оба варианта данной фамилии, например: *Dąbrowski [Dombrowski]* или *Czerayski [Czereyski]*.

Если в тексте встречались двойные фамилии, то обе вносились в указатель в соответствии с первой буквой каждой фамилии, например: *Koziell-Poklewski, Poklewski-Koziell*.

Фамилии замужних женщин в указатель внесены так, как написаны в тексте, с указанием девичьей фамилии и фамилии первого супруга, например: *Balcewiczowa Krystyna z Mikuliczów, wcześniej Grużewska, starościna łoyciewska*.

Рядом с каждой фамилией и именем лица во второй колонке таблицы указателя указаны номера дел описи № 1 фонда № 144 и каталога Древних актов И. Спрогиса. В третьей колонке таблицы указаны листы документа в деле.

Для удобства местным исследователям также составлен справочник старопольских терминов, внесенных в этот именной указатель.

Трудночитаемые фамилии и имена в указатель не вносились, чтобы не вводить исследователей в заблуждение.

Явно с грамматическими ошибками в тексте написанные фамилии и имена лиц исправлялись. В указатель его составителем включенные отдельные слова или буквы напечатаны в квадратных или круглых скобках.

При составлении данного указателя использовались методические указания и практика работы с изданием книг Литовской Метрики и других рукописных исторических источников. В правописании имён и фамилий применялись нормы и правила как старопольского, так и современного польского языка.

Отдел распространения информации
Старший архивист

Александр Банюсевич

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖS SENOSIOS LENKŲ KALBOS TERMINŲ ŽODYNAS

Lenkiškas termino pavadinimas	Lietuviškas termino pavadinimas
<i>adwokat</i>	advokatas
<i>arendarz</i>	nuomininkas
<i>asesor</i>	asesorius, tarėjas
<i>bankier</i>	bankininkas
<i>biskup</i>	vyskupas
<i>bojaryn putny</i>	bajoras keliuotis
<i>budowniczy, budowniczyzna, budowniczyzyc, budowniczanika, budowniczyzycowa</i>	statytojas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>burlak</i>	sentikis rusas Lietuvoje
<i>burmistrz</i>	burmistras
<i>chłop, pracowity, ciągly</i>	valstietis, baudžiauninkas
<i>chłopiec</i>	bernas, vaikas
<i>chorąży, chorążyzna, chorążyzyc, chorążanika, chorążyzycowa</i>	vėliavininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>ciwun, ciwunowa, ciwunowicz, ciwunowna, ciwunowiczowa</i>	tijūnas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>cześnik, cześnikowa, cześnikowicz, cześnikowna, cześnikowiczowa</i>	taurininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>derewniczy, derewniczyzna, derewniczyzyc, derewniczanika, derewniczyzycowa</i>	eigulys, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>dozorca</i>	prižiūrėtojas
<i>dworzanin królewski</i>	karaliaus dvariškis
<i>dzierżawca</i>	žemės valdytojas arba nuomininkas
<i>dziesiątnik</i>	dešimtininkas
<i>dziewka</i>	merga
<i>ekonom</i>	dvaro ūkvedys, prievaizdas
<i>general, generalowa, generalowicz, generalówna, generalowiczowa</i>	generolas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>gospodarz</i>	ūkininkas, šeimininkas
<i>hetman wielki litewski</i>	Lietuvos didysis etmonas
<i>horodniczy, horodniczyzna, horodniczyzyc, horodniczanika, , horodniczyzycowa</i>	horodničius (pilininkas), jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona

<i>hrabia, hrabina, hrabicz, hrabianka,</i>	grafas, grafienė, grafaitis, grafaitė
<i>instygator</i>	instigatorius (prokuroras)
<i>kanclerz, kanclerzowa, kanclerzyc, kanclerzanka, kanclerzycowa</i>	kancleris, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>kapitan, kapitanowa, kapitanowicz, kapitanówna, kapitanowiczowa</i>	kapitonas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>kasztelan, kasztelanowa, kasztelanic, kasztelanka, kasztelanicowa</i>	kaštelionas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>komisarz graniczny</i>	žemės valdų ribų komisaras
<i>komisarz, komisarzowa, komisarzowicz, komisarzanka, komisarzowiczowa</i>	komisaras, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>komornik, komornikowa, komornikowicz, komorniczanka, komornikowiczowa</i>	kamarninkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>koniuszy, koniuszyna, koniuszyc, koniuszanka, koniuszycowa</i>	žirgininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>konsyliarz nadworny</i>	dvaro tarėjas
<i>kowal</i>	kalvis
<i>krajczy, krajczyna, krajczyc, krajczanka, krajczycowa</i>	raikytojas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>ksiądz</i>	katalikų dvasininkas, kunigas
<i>ksiądz kanonik</i>	kunigas kanauninkas
<i>ksiądz pralat</i>	kunigas prelatas
<i>ksiądz przeor</i>	pioras, vyrų katalikų vienuolijų viršininko (abato) pavaduotojas
<i>ksiądz regent</i>	kunigas regentas
<i>ksiądz rektor</i>	kunigas rektorius
<i>księżę, księżna, księżniczka</i>	kunigaikštis, kunigaikštienė, kunigaikštytė
<i>kuchmistrz wielki litewski</i>	Lietuvos didysis prievaizas
<i>kupiec</i>	pirklys
<i>leśniczy, leśniczyna, leśniczyc, leśniczanka, leśniczycowa</i>	miškininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>ławnik</i>	suolininkas
<i>łowczy, łowczyna, łowczyc, łowczanka, łowczycowa</i>	medžioklis, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona

<i>major, majorowa, majorowicz, majorówna, majorowiczowa</i>	majoras, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>marszałek, marszałkowa, marszałkowicz, marszałkówna, marszałkowiczowa</i>	maršalka, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>miecznik, miecznikowa, miecznikowicz, miecznikówna, miecznikowiczowa</i>	ginklininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>młynarz</i>	malūnininkas
<i>mostowniczy, mostowniczyzna, mostowniczyz, mostowniczanica, mostowniczyzowa</i>	tiltininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona.
<i>namiestnik</i>	vietininkas
<i>nieletni, małoletni</i>	nepilnametis, mažametis
<i>obożny, obożnina, obożnic, obożnianka, obożnicowa</i>	stovyklininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>obywatel</i>	gyventojas, pilietis,
<i>opiekun</i>	globėjas
<i>panna</i>	panelė, mergina
<i>parafianin</i>	parapijietis
<i>pisarz grodzki, pisarzowa, pisarzewicz, pisarzewiczówna, pisarzewiczowa</i>	pilies teismo raštininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>pisarz ziemski, pisarzowa, pisarzewicz, pisarzewiczówna, pisarzewiczowa</i>	žemės teismo raštininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>pleban, proboszcz</i>	kunigas klebonas
<i>plenipotent</i>	įgaliotinis, įgaliotasis asmuo
<i>podchorąży, podchorążyna, podchorążyc, podchorążanka, podchorążycowa</i>	pavėliavininkis, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>podczaszy, podczaszyna, podczaszyc, podczaszanka, podczaszycowa</i>	pataurininkis, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>poddany, poddanka</i>	valdinys,-ė, valstietis baudžiauninkas
<i>podkomorzy, podkomorzyna, podkomorzyc, podkomorzanka, podkomorzycowa</i>	pakamaris, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>podśędek</i>	pateisėjis
<i>podstarości, podstarościna, podstarościc, podstarościanka, podstarościcowa</i>	paseniūnis, jo žmona, sūnus, duktė., sūnaus žmona
<i>podstoli, podstolina, podstolic, podstolanka,</i>	pastalininkis, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus

<i>podstolicowa</i>	žmona
<i>podwojewodzi, podwojewodzina, podwojewodzie, podwojewodzianka, podwojewodziecowa,</i>	pavaivadis, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>porucznik, porucznikowa, porucznikowicz, porucznikówna, porucznikowiczowa</i>	poručikas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona.
<i>possessor</i>	žemės sklypo savininkas, valdytojas
<i>pułkownik, pułkownikowa, pułkownikowicz, pułkownikówna, pułkownikowiczowa</i>	pulkininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>radca</i>	tarėjas
<i>regent grodzki</i>	regentas, pilies teismo raštinės vedėjas
<i>regent ziemski</i>	regentas, žemės teismo raštinės vedėjas
<i>rekrut</i>	rekrutas, paimtų į karo tarnybą civilių pavadinimas
<i>rotmistrz, rotmistrzowa, rotmistrzowicz, rotmistrzanka, rotmistrzowa</i>	rotmistras, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>sekretarz królewski</i>	karaliaus sekretorius
<i>sędzia graniczny</i>	žemės valdų ribų teisėjas
<i>sędzia grodzki, sędzina, sędzic, sędzianka, sędzicowa</i>	pilies teismo teisėjas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>sędzia ziemski, sędzina, sędzic, sędzianka, sędzicowa</i>	žemės teismo teisėjas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>sędzia, sędzina, sędzic, sędzianka, sędzicowa</i>	teisėjas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>skarbnik, skarbnikowa, skarbnikowicz, skarbnikówna, skarbnikowiczowa</i>	iždininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>służba, służący, służąca</i>	tarnystė, tarnas, tarnaitė
<i>sotnik</i>	šimtininkas
<i>starosta, starościna, starościc, starościanka, starościcowa</i>	seniūnas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona.
<i>starozakonny, żyd</i>	judėjas, žydas
<i>stolnik, stolnikowa, stolnikowicz, stolnikówna, stolnikowiczowa</i>	stalininkas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>strażnik, strażnikowa, strażnikowicz, strażnikówna, strażnikowiczowa</i>	sargybiniš, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona

<i>strukczaszy</i>	stalininko arba raikytojo padėjėjas
<i>szafarz</i>	ekonomas, prievaizdas, sandėlininkas
<i>szambelan królewski</i>	karaliaus šambelionas
<i>szambelan, szambelanowa, szambelanowicz, szambelanka, szambelanowiczowa</i>	šambelionas, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>szlachcic, szlachcianka</i>	smulkus bajoras, bajorė, šlėkta
<i>szynkarz</i>	smuklininkas, šinkorius
<i>tenutor</i>	žemės valdos nuomininkas, laikytojas
<i>wojewoda, wojewodzina, wojewodzie, wojewodzianka, wojewodzcowa,</i>	vaivada, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>wojski, wojszczyna, wojszczyc, wojszczanka, wojszczycowa</i>	vaiskis, jo žmona, sūnus, duktė, sūnaus žmona
<i>woźny, jeneral</i>	vaznys (teismo anstolis)
<i>zakon</i>	vienuolių ordinas
<i>zbiegły</i>	bėglys
<i>ziemianin</i>	žemininkas, žemvaldys, bajoras